

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Què faig si...?

Alguns suggeriments que poden ser útils per afrontar situacions quotidianes pel que fa a l'ús del valencià

“Tot seguit [l'oncle] [...] ens parlà d'un seu viatge a les illes Bahames (...) Hòmens i dones, tots eren ben trempats, amb uns ullots grans, que alguns els tenien verds i tot. I el cas és que tu anaves caminant, xino-xano, per la vorera, i encara no n'havies vist un davant teu, que ja se n'havia abaixat per cedir-te el pas. D'entrada, l'oncle s'ho havia pres com a senyal d'exquisida cortesia i bona educació, però home observador com ell era no tardà a adonar-se que el pas, només el cedien els negres, i que, a més a més, tan sols ho feien amb els blancs, i no entre ells, que, quan es creuaven, compartien la vorera sense grans dificultats. En acabar l'anècdota, tots els presents coincidirem a lamentar l'abús i l'evident discriminació que suposava per als ciutadans de les Bahames haver de sotmetre's de manera tan servil i ignominiosa, i cedir sistemàticament la prioritat als forasters. Algú encara reblà: Només faltaria... forasters vindran que de casa ens trauran. En això estàvem, compartint la indignació contra aquella submissió abjecta, quan arribà a la casa un dels néts del meu oncle, acompanyat de la seua nòvia que, en entrar, ens saludà cortesament: Buenas noches. (...) Fins a la seua arribada, a la sala hi havia hagut set persones catalanoparlants. A partir d'aleshores, qualsevol que hi haguera entrat s'hauria pogut pensar que estava davant de nou castellanoparlants, perquè quan la conversa es reprengué, tots els que parlaren ho feren en la llengua de la recent vinguda. Només dues paraules li havien bastat per a produir aquell miracle de conversió lingüística de la meua família. Mentre l'oncle Enric, perdut ja el ritme de la conversa, es mirava calladament els peus, vaig pensar, vés a saber per què, en aquells negres bellíssims de les Bahames.”

La bona educació dels ciutadans de les Bahames
Ferran Suay

Sumari

Pàgina

A- Converses i diàlegs amb persones que no ens parlen inicialment en valencià	3
B- Dèficits en la presència del valencià en diversos àmbits i serveis, i com reclamar-los	10
C- Dades sobre el català i arguments sobre la seua importància	15
D- Dubtes de quan i on ens podem adreçar en valencià, què podem fer per millorar-ne l'ús i com expressar la nostra identitat lingüística en determinades situacions	20
E- On adreçar-nos per fer una reclamació oficial i informar-nos sobre què podem denunciar	28

Introducció

En la nostra vida quotidiana podem trobar-nos, pel que fa a l'ús de la llengua, en situacions que ens poden semblar difícils d'encarar. En aquest document us suggerim un seguit de pautes de conducta que poden ser útils en alguns moments. Som conscients que sempre hi pot haver més alternatives d'actuació, i de ben segur que fins i tot n'hi haurà de més adients segons cada cas particular. És per això que el que trobareu a continuació són, senzillament, alguns suggeriments formulats amb la voluntat de facilitar alternatives per a l'ús normal del valencià en les situacions de cada dia.

La idea central és que ens convé abordar aquestes situacions amb calma, des d'una actitud constructiva i amb sentit de l'humor. Si no ho fem així, si ens alterem, ens enfadem o ens atabalem, el malestar i la fatiga que això ens provocarà acabarà fent-nos molt difícil el manteniment d'una actitud lingüística digna, compromesa i coherent. En totes les situacions d'interacció amb persones que no ens parlen en la nostra llengua, més enllà del conflicte, hi podem veure la possibilitat de fer una aportació positiva a nosaltres mateixos i a la nostra llengua, en tant que part integrant de la nostra identitat. No es tracta de crear enemics, sinó complicitats, i per bé que segurament hi haurà situacions en què haurem

de reclamar els drets que les lleis vigents ens reconeixen, mirarem sempre de fer-ho amb una actitud assertiva, més que no defensiva. Si, en qualsevol cas, veiem que podem caure en el parany de l'hostilitat, més val que ho deixem estar, perquè hi ha vies alternatives per a expressar les nostres queixes i, a més a més, d'oportunitats, ja en trobarem més.

Per raons de legislació, aquest document està adreçat a les persones que actuen dins del territori sota administració de la Generalitat Valenciana.

A - Converses i diàlegs amb persones que no ens parlen inicialment en valencià

Cal dir que la gran majoria de les vegades en què acabem canviant de llengua, ho fem sense que ningú no ens hi obligue, i encara més, sense que ningú no ens ho demane explícitament. Per tant, en totes aquestes ocasions, mantenir-nos en valencià depèn exclusivament de nosaltres mateixos i ho podrem fer sempre que vulguem. Senzillament ens cal aprendre a fer-ho d'una manera que ens resulte raonablement còmoda.

A continuació, analitzarem una sèrie de situacions en què ens podem trobar sovint, per tal de formular alguns suggeriments que poden fer que et resulte més fàcil de mantenir-te en valencià:

A1 Una persona s'adreça a mi parlant-me en castellà. Què he de fer?

Que em parle en castellà no significa que no sàpiga parlar valencià. Precisament l'aplicació habitual de la norma de submissió lingüística fa que moltes persones valencianoparlants ens parlen inicialment en castellà. L'única manera que tenim de saber si també són valencianoparlants és respondre en la nostra llengua. Si contestem en valencià, moltes

vegades ens trobarem amb la grata sorpresa que el nostre interlocutor també parla la mateixa llengua. Com que l'hàbit de parlar en castellà està molt arrelat en algunes persones, sovint caldrà que insistim unes quantes vegades, mantenint el valencià, abans que l'altra persona passe a fer-ho ella també.

A2 Si, a pesar de tot, continua parlant-me en castellà, puc continuar la conversa en valencià? És de mala educació? Què he de fer?

- Que no parle en valencià no vol dir que no l'entenga. Els experts consideren que el nivell d'intercomprensibilitat entre llengües romàniques s'acosta al 80%. Això vol dir que una persona castellanoparlant, fins i tot sense haver tingut contacte previ amb la nostra cultura, pot entendre la major part

del que diem. A això, cal afegir-hi que una gran part de les persones que ens trobarem sí que han tingut contacte amb el valencià (des de sentir-lo habitualment fins a haver estat escolaritzades en valencià), i ens podran entendre perfectament, amb un mínim de bona voluntat.

A - Converses i diàlegs amb persones que no ens parlen inicialment en valencià

- En qualsevol cas, naturalment que podem seguir la conversa en valencià. No és de mala educació, ans al contrari. Aquesta idea que s'ha de canviar de llengua per "educació" forma part d'una sèrie de prejudicis que ha adquirit la nostra societat com a conseqüència de la imposició del castellà amb diversos mètodes que van des de la més salvatge coerció fins a la manipulació emocional més subtil. D'altra banda, dir que els valencianoparlants canviem al castellà "per cortesia" és tant com afirmar que les persones que no tenen la nostra llengua com a inicial no poden ser

cortes. I això és completament fals. Si els donem l'oportunitat, poden ser tan educades i corteses com nosaltres mateixos. Al cap i a la fi, l'hàbit de canviar de llengua no és més que això, un costum. Només caldrà fer un esforç i en poc de temps podrem assimilar un nou hàbit, el de mantenir-nos en la nostra llengua, que se'ns farà cada dia més fàcil i facilitarà a les persones nouvingudes l'aprenentatge de la nostra llengua.

A3 El meu interlocutor em diu que no m'entén i/o em demana que li parle en castellà. Com hauria d'actuar?

En aquest punt ens podem trobar en diverses situacions que poden tenir respostes molt diferents segons cada cas en particular. Les hem dividides en tres grups.

A3.1 Situacions en què nosaltres actuem com a clients d'un servei públic o d'un servei d'atenció al client, ofert per una empresa o per l'administració

En cap cas no ens poden exigir que canviem d'idioma, però la situació és diferent segons que tractem amb alguna empresa privada o amb l'administració pública.

En les empreses privades: La legislació actual no ens autoritza a exigir que ens parlen en valencià. Per tant, sense oblidar que som nosaltres els clients, podem fer diverses coses:

- Preguntar quines són concretament les paraules que no ha entès, i explicar-les o fins i tot traduir-les.
- Demanar amablement que ens atenga una altra persona més competent o amb més capacitat lingüística.
- Si no és possible o això implica massa temps d'espera o altres dificultats, podem demanar el full de reclamacions i fer una queixa a l'empresa.
- També podem fer una reclamació posteriorment a la direcció de l'empresa, especificant que no hem comprat el

producte o servei que desitjàvem perquè no se'ns ha atès correctament i no s'han respectat els nostres drets lingüístics. En general, les empreses solvents solen fer cas de les reclamacions dels seus clients; especialment si són freqüents i reiterades.

En l'administració pública: Com que el valencià és llengua oficial i pròpia de totes les administracions públiques radicades al territori valencià, podem exigir que ens atenguen en valencià, tant activament (parlar-nos) com passiva (entendre'ns). Si no ho fan així, podem demanar que ens atenga alguna altra persona que estiga més qualificada. Si finalment no se'ns atén com cal, ací sí que podem presentar una queixa formal, bé davant de la mateixa administració, bé davant del Síndic de Greuges (www.sindicdegreuges.gva.es).

A - Converses i diàlegs amb persones que no ens parlen inicialment en valencià

Molt important: en cap cas entrarem en discussions filosòfiques, històriques, ideològiques o de coneixement o no d'una o altra llengua. Senzillament, hi ha uns dèficits d'atenció al client, o un incompliment de la llei amb el ciutadà, que s'han de resoldre a satisfacció nostra. Una bona manera de no caure en el parany de la discussió abans esmentada és repetir insistentment i sense abandonar l'actitud amable, aquest argument de l'incompliment del servei (una tècnica assertiva coneguda com disc ratllat).

A3.2 Casos en què ens trobem en una situació clara de subordinació

Dins d'aquest apartat inclouríem el fet de ser nosaltres els venedors, una situació on ens juguem el lloc de treball i altres casos particulars. La nostra resposta haurà de variar en funció de quins siguem els nostres objectius i també de l'actitud que adopte el nostre interlocutor. Així, és comprensible que en determinats casos decidim de mostrar-nos submisos per interès personal, fins i tot si el nostre interlocutor comprèn efectivament el valencià. Al cap i a la fi, també ho fem amb altres coses que no tenen relació amb la llengua. Tot i això, cal recordar que, generalment, no perdrem res per intentar-ho.

En primer lloc, perquè hi ha la possibilitat que el nostre interlocutor siga valencianoparlant, i en segon lloc, perquè, si, finalment, ens decidim per canviar al castellà, no haver-ho fet des del principi pot aportar un valor afegit, d'amabilitat o interès per col·laborar, a la nostra conducta.

A3.3 Converses en què hi ha una situació equitativa entre parlants o fins i tot nosaltres estem en una situació avantatjosa

Aleshores, tot depèn de què volem fer. És evident que, si volem, podem parlar-li en castellà, però també podem:

- Dir-li que ens sentim més còmodes parlant en valencià i oferir-nos a parlar més a espai i vocalitzant.
- Dir-li que, amb molt de gust, li traduirem les paraules que no entenga.
- Preguntar-li quina altra llengua sap parlar (així podem aprofitar per a practicar l'anglès, el francès, l'àrab o l'alemany).

En converses curtes podem, senzillament, parlar en valencià i facilitar la comprensió amb gestos (per exemple, quan algú ens demana una adreça, podem orientar-lo amb indicacions manuals).

A4 Vull adreçar-me a algú que em sembla que fa poc que viu al nostre país i és d'origen africà, americà, europeu o d'un altre lloc d'arreu del món. En quin idioma ho he de fer? I si és ell que se m'adreça i ho fa en castellà, com li hauria de respondre?

En primer lloc, cal dir que, a primera vista, no tenim manera de saber si una persona sap o no sap parlar valencià. Ni el color de la pell, dels ulls o dels cabells, ni la manera de vestir, ni cap altre indicador extern, no ens permet d'endevinar-ho. Per tant, en principi, podem adreçar-nos o respondre a tothom en la nostra llengua. Si no ens entén, ja ens ho farà saber i, aleshores, podrem actuar tal com hem vist en el punt A.3.

A5 Em telefonen per una oferta comercial parlant-me en castellà, jo responc en valencià, i em diuen que em truquen des d'un lloc fora de l'àmbit dels territoris de parla catalana i no m'entenen. Com he de respondre?

En el cas d'un servei telefònic no hi fa res la ubicació física del lloc d'on ve la trucada (Espanya, el Marroc, Irlanda...); si aquest és el servei d'atenció que s'anuncia i que s'està oferint per al País Valencià, tenen l'obligació d'atendre'ns si parlem en valencià. El fet que diguen que no ens entenen i, per tant, que no puguem fer-nos l'oferta comercial, és problema seu i només ells poden resoldre'l. Si ens discuteixen la nostra actitud, no tenim cap obligació de seguir els seus arguments, ni hem de donar-los cap explicació. En cap

cas entrarem en discussions lingüístiques, i menys encara en qüestions de "nacionalisme". Convé recordar que, si ens han trucat a casa, són ells els qui tenen algun interès i, per tant, si algú ha de fer un esforç, són ells. En última instància, sempre podem donar per tancada la comunicació, educadament. Si volem, podem deixar clar que escoltarem gustosament l'oferta que ens volen fer quan disposen de personal amb la capacitat lingüística adequada.

A - Converses i diàlegs amb persones que no ens parlen inicialment en valencià

A6 Em puc adreçar en valencià a un policia de l'estat o a qualsevol altre funcionari? I si em diu que no m'entén o em demana que parle en castellà?

A tot el País Valencià, tant en la zona declarada de predomini lingüístic valencià com castellà, els ciutadans i ciutadanes tenim reconegut per llei el dret d'adreçar-nos oralment i per escrit en valencià a qualsevol organisme de l'administració, tant de la Generalitat com de l'administració local i de la perifèrica de l'Estat. Els ciutadans i ciutadanes han de poder ser atesos en valencià, oralment i per escrit, per totes les administracions.

Cap funcionari no pot demanar a ningú que renunci a al seu dret de parlar en valencià.

Per tant, si ens diu que no ens entén o ens demana un canvi de llengua, li podem recordar que tant la Constitució espanyola, com l'Estatut d'autonomia i la Llei d'ús i ensenyament del valencià ens reconeixen el dret de parlar i de ser atesos en la nostra llengua. En última instància, podem demanar-li les seues dades i formular la nostra queixa, tant a la mateixa administració com al Síndic de Greuges.

Els ciutadans i ciutadanes tenim reconegut per llei el dret d'adreçar-nos oralment i per escrit en valencià a qualsevol organisme de l'administració, tant de la Generalitat com de l'administració local i de la perifèrica de l'Estat

Tanmateix, cal dir que aquestes situacions, particularment quan es donen davant d'autoritats que porten armes, poden considerar-se com a situacions corresponents al punt A.3.2. (situacions en què estem en situació de desavantatge) i sembla raonable prioritzar sempre la nostra integritat física.

A7 Sóc professor i un alumne del programa Erasmus em demana que faça les classes en castellà. Què faig?

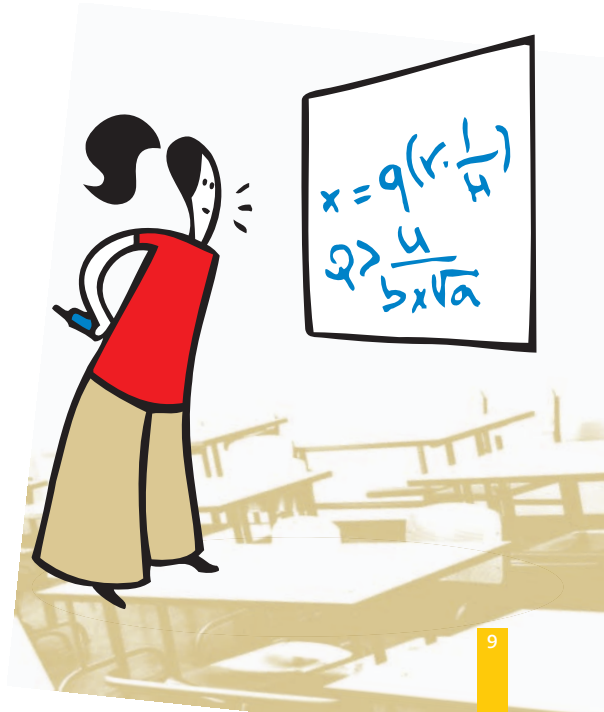
Primer de tot, cal entendre que aquesta actitud per part de l'estudiant no és necessàriament una mostra de bel·ligerància contra el valencià, sinó que, sovint, indica l'existència d'un problema de comunicació i d'un desconeixement de la realitat lingüística valenciana, que és més imputable a les autoritats acadèmiques i polítiques que transmeten aquesta informació que no a l'estudiant.

Per tant, pot ser aconsellable quedar en privat amb les persones implicades i conversar amb tranquil·litat (en l'idioma que calga i, si pot ser, el més proper a l'estudiant) per tal de solucionar el problema de comunicació, sense que tota la classe ho estiga escoltant. Sortosament, el català és una llengua romànica, el període d'estada dels estudiants del programa Erasmus és suficient per a entendre-la i aprendre-la, la persona ha de tenir bastant nivell de coneixements i capacitat d'aprenentatge, i la universitat disposa de totes les eines que calen per a facilitar-ne la comprensió.

El problema de comunicació, si hi ha voluntat, és clar, per part de l'estudiant, és de molt fàcil solució. El que cal, doncs, és comunicar-li els recursos de què pot disposar per a resoldre l'afer (bibliografia en altres idiomes, cursos d'aprenentatge del català, tutories, etc.).

El professor pot fer servir diversos arguments, però és important que faça entendre que no canviarà l'idioma de docència per un cas particular i que, en temps lectiu, no entre en discussions alienes a la matèria que ensenya.

En la major part de les universitats valencianes, la mateixa assignatura podrà cursar-se també en castellà en algun altre horari. El fet que a algun estudiant en concret li convinga més un o altre horari no pot ser mai motiu suficient per a modificar l'idioma de docència de tot un grup.

B - Dèficits en la presència del valencià en diversos àmbits i serveis, i com reclamar-los

B1 M'arriba molta publicitat a la bústia sobre serveis o productes només en castellà. Què hi puc fer?

Cal dir d'entrada que al País Valencià no hi ha cap normativa que obligue les empreses a publicitar-se en la llengua pròpia del territori. Tot i això, sempre podem fer una queixa personal a l'empresa o retornar-los la publicitat explicant-los per quines raons ho fem. Se suposa que les empreses es publiciten per arribar als possibles clients i, per tant, haurien d'estar interessades a escoltar el que aquests

puguen opinar. En cas de publicitat amb sobres de franqueig a destinació podem aprofitar els seus mateixos sobres i segells per a explicar les nostres raons.

Si es tracta de publicitat institucional d'alguna administració pública, podem exigir-los que d'acord amb la llei i atès que és llengua oficial i pròpia, ens l'envien en valencià.

B2 M'he comprat un mòbil i no hi ha res o pocs serveis en català

En el moment d'editar aquesta edició de la guia (juny del 2007) s'estan esdevenint canvis molt importants en la normalització del català en aquest camp. Les principals empreses de terminals del sector ja han començat a distribuir productes amb l'opció en llengua catalana i la seua intenció és d'ampliar l'oferta. Així, empreses com Nokia, Alcatel, Motorola, Sony-Ericsson, Grundig o Sagem s'han compromès a anar incorporant el català en tots els models. Aquestes empreses representen la majoria del mercat. És molt important que ens informem bé a l'hora d'adquirir un telèfon i activar l'opció en català.

Les principals operadores del mercat (Movistar, Orange i Vodafone) també s'han compromès a millorar la presència del català. Convé que

com a consumidors els exigim la presència de la nostra llengua en tots els serveis que desenvolupen. Altrament ens podem queixar a la companyia i/o comunicar-ho a l'Oficina del Consumidor o a alguna entitat que treballa per la llengua.

Cal recordar que en la relació amb qualsevol servei de la companyia sempre ens podem adreçar en valencià i mai no ens poden exigir o demanar de canviar d'idioma. D'altra banda, totes les comunicacions i notificacions escrites i les factures podem demanar que ens les facen en valencià. Tot això també és aplicable a la telefonia fixa i, per tant, a les diverses companyies que hi operen. I en cas que hi haja algun incompliment, el podem comunicar a l'Oficina del Consumidor.

B3 Les cartes i els menús d'un restaurant han d'estar en valencià?

Al País Valencià no hi ha legislació específica en aquest sentit. Ara bé, com a clients que som, podem preguntar si la tenen, i en cas negatiu, dir que ens agradaria disposar d'una carta o llista de preus en la nostra llengua. Si estem en un restaurant i anem en grup, la reclamació encara serà més eficient; de manera que –si cal– podem abandonar l'establiment, sense estridències ni males maneres, però deixant ben clar per quin motiu ho fem.

Tot i que és preferible expressar directament la nostra queixa o preocupació a l'empresa afectada, també podem utilitzar altres camins que poden ser bastant eficients, com ara:

- fer la reclamació oficial pel nostre compte mitjançant una entitat que treballa per la llengua;
- cercar l'adreça, el telèfon o el correu electrònic de l'empresa, i exposar-los la nostra queixa posteriorment.

En tot cas, el fet d'exigir que es respecten els nostres drets lingüístics no ens hauria d'incomodar. Si ens passa això, és perquè la forta repressió que s'ha exercit sobre tots els aspectes relacionats amb la nostra llengua i la nostra identitat ha arribat a afectar la nostra autoestima, fins al punt que, tot i ser les víctimes d'aquesta situació, sentim que estem generant un conflicte quan reclamem els nostres drets legítims.

Cal dir que, encara que nosaltres siguem conscients d'això, ens podem trobar en situacions en què les persones que ens acompanyen, en comptes de fer-nos costat en la nostra reclamació, se'n desentenguen o, fins i tot, es posicionen en contra nostra. Això, efectivament, ens pot fer sentir molt incòmodes, i potser en aquest cas paga la pena d'optar per fer la reclamació en un altre moment, per alguna de les vies que hem esmentat més amunt.

B - Dèficits en la presència del valencià en diversos àmbits i serveis, i com reclamar-los

B4 La retolació de les estacions de tren, autobusos, vaixells o aeroports ha de ser en valencià?

Sí. Així ho preveu el Decret 145/1986, de 24 de novembre, del Consell de la Generalitat Valenciana, que diu, en l'article primer: "Es retolarà en valencià la senyalització de les autopistes, les carreteres, els camins, les estacions ferroviàries i d'autobusos, els ports comercials, els de refugi i els esportius, de les dependències i els serveis d'interés públic

que depenen de la Generalitat Valenciana, de les Entitats Locals radicades a la Comunitat Valenciana i dels serveis que aquestes gestionen per concessió, a més de la retolació també en castellà quan pertocarà". En cas d'incompliment, podem formular la queixa davant de la mateixa administració o del Síndic de Greuges.

B5 A l'hora de comprar una traducció d'un llibre o una versió d'una pel·lícula en valencià sempre l'haig de demanar a la botiga; mai no la tenen a la vista. Què hi puc fer?

Fer una reclamació a l'establiment i queixar-nos també si el preu de la versió catalana és superior a la castellana. Convé fer la reclamació per escrit, mantenint la cordialitat i sense atribuir la culpa de l'evident discriminació a la persona que ens atén.

B - Dèficits en la presència del valencià en diversos àmbits i serveis, i com reclamar-los

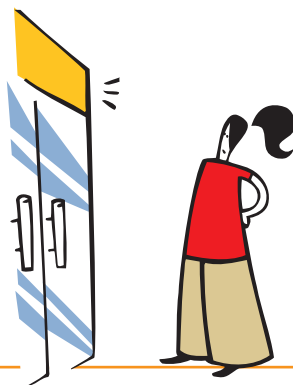
B6 Em puc queixar que el cinema o els productes audiovisuals (un DVD per exemple) no estiguen en valencià?

Ens podem queixar com a mètode de pressió a les exhibidores, productores, distribuïdores i administracions, però no hi ha cap reglamentació que determine que el cinema haja de ser en valencià. Per tant, podem expressar el nostre malestar

respecte d'aquest tema, preguntant educadament a la persona que ens atén i mostrant sorpresa per la manca de consideració que això suposa. I això ho farem sense alterar-nos ni esperar cap solució immediata per part del nostre interlocutor.

B7 Els rètols de les botigues han d'estar en valencià?

La llei no els ho exigeix. Però de la mateixa manera que al punt B.6, també podem comentar-ho als seus responsables com a exercici per a fer visible la demanda.

B8 La publicitat dels productes i serveis ha de ser en valencià?

Una vegada més, la legislació de la Generalitat Valenciana no ho preveu (en contrast, per exemple amb la de la Generalitat de Catalunya). Podem demanar-ho i queixar-nos-en a les empreses, però aquestes no tenen cap obligació de fer-ho en valencià. Només les empreses públiques i concessionàries de l'administració local i la Generalitat hi estan obligades. També les de

l'Administració de l'Estat que oferesquen els seus serveis al País Valencià. Ara bé, com que se suposa que les empreses que es publiciten ho fan perquè volen vendre, els comentaris dels possibles clients poden ser significatius. I, si n'hi ha molts, poden tenir algun efecte pràctic sobre la política lingüística de l'empresa.

B - Dèficits en la presència del català en diversos àmbits i serveis, i com reclamar-los

B9 Estic dubtant entre dos productes, un d'una empresa valenciana que no etiqueta en català, i un altre d'una empresa de fora però que sí que ho fa en català. Quin hauria de comprar si la qualitat i el preu és el mateix?

Malgrat que el producte estiga fabricat al País Valencià o en la resta de territoris de parla catalana, i/o el capital de l'empresa siga del nostre país, el dèficit que implica el fet de no emprar el valencià en l'etiquetatge del producte a casa nostra (i especialment si és d'àmplia distribució) és una actitud totalment discriminatòria amb l'entorn cultural, lingüístic i amb la dignitat del consumidor. Creiem que és preferible, i molt més útil i coherent per a la normalització de la nostra llengua, comprar

abans un producte etiquetat en català encara que no es fabrique ací, que no un altre fabricat ací però que no ens respecta com a consumidors amb els mateixos drets que els altres.

B10 Els productes valencians amb denominació d'origen o de qualitat, com vins, caves, formatges, arrossos, olis, taronges... han d'estar etiquetats en valencià? Els puc denunciar si no ho estan?

Una altra volta no; la llei no els ho exigeix. Ens podem posar en contacte amb l'empresa per suggerir-los que hi ha un sector de la població que se sentiria més identificat amb aquests productes (i potser en compraria més) si estigueren etiquetats en valencià.

C1 Quina importància té el català dins el context mundial? Amb quines llengües es pot comparar?

De les aproximadament 6.000 llengües que hi ha al món el català ocupa aproximadament la posició 70 quant al nombre de parlants. A més, és la novena llengua de la Unió Europea segons població en el seu domini lingüístic i la tretzena pel que fa al nombre absolut de parlants, per damunt de llengües com el maltès, l'estonià, el letó, el lituà, el finès, el danès, l'eslovè o l'eslovac. Encara que hi ha moltes altres llengües d'arreu d'Europa sense un reconeixement clar i que encara a hores d'ara no tenen la protecció que es mereixen, per demografia, estatus jurídic, presència en els mitjans de comunicació, situació sociolingüística, vitalitat literària i equipament lingüístic, el català no pot comparar-se amb cap d'aquestes llengües anomenades minoritàries. La situació del català cal comparar-la, doncs, amb llengües com el finès, el suec, el danès, el lituà, el noruec, el grec, l'eslovac, el txec, l'eslovè, totes les quals presenten un ple reconeixement dins el país i en els estaments europeus i internacionals. El català, en relació amb les llengües que hi són comparables, és l'única excepció pel que fa a la manca de reconeixement legal en un país democràtic desenvolupat. A més, en relació a les actuals llengües oficials de la Unió Europea, el català ha estat una llengua pionera en molts aspectes: així, va ser de les primeres en què es va fer ciència i filosofia,

que disposà d'un sistema estandarditzat des de l'Edat Mitjana, de diccionaris i manuals (de llengües, de cuina, eròtics...), etc. És un idioma plenament codificat i normativitzat amb un total consens acadèmic. Els seus recursos lingüístics i els estudis sobre gramàtica, lexicografia, dialectologia, terminologia, història de la llengua, toponímia i onomàstica són comparables, i en alguns casos molt superiors, amb els de les grans llengües llatines. El català compta amb textos escrits i literaris, ininterrompudament, des del segle XII. Actualment hi ha més de 1.200 autors literaris vius que escriuen en català i cada any s'hi publiquen més de 7.000 títols (els anys trenta ja se'n publicaven un miler l'any). El català és també la desena llengua del món més traduïda en l'àmbit editorial. A Internet ocupa, segons dades del 2005, el lloc 26 quant a nombre de pàgines web. D'altra banda, ocupa la posició 19a quant a pàgines web per parlant, per damunt de llengües com el xinès, el castellà, l'àrab, el rus, el portuguès o el turc.

Potser paga la pena d'utilitzar aquestes dades objectives en situacions en què l'interlocutor està disposat a tenir una conversa o una discussió oberta i respectuosa; tanmateix, amb qui només pretén fer un atac o mostrar el seu menyspreu, convé que ens n'estalviem l'esforç.

G2 On es parla el català i quin reconeixement oficial té?

Es parla en un territori de vora 70.000 km², repartit entre quatre estats: l'espanyol, el francès, l'italià i Andorra.

Es parla, doncs, a la major part del País Valencià, a Andorra, al Principat de Catalunya, (incloent-hi la Franja de Ponent, que depèn administrativament de l'Aragó i la Catalunya del Nord, sota administració francesa), a les Illes Balears, a l'Alguer (Sardenya), i també a la comarca del Carxe, a Múrcia.

Al País Valencià és llengua oficial, i l'única considerada com a pròpia per l'Estatut d'autonomia (el caràcter d'oficial és compartit amb el castellà). És l'única llengua oficial a Andorra.

Al Principat de Catalunya sota administració de la Generalitat és, juntament amb l'occità de la Vall d'Aran, l'única llengua oficial i pròpia (per bé que comparteix oficialitat amb el castellà). És en procés de reconeixement a la Franja de Ponent, i sense cap oficialitat a la Catalunya del Nord.

A l'Alguer té un cert reconeixement com a llengua regional.

A les Illes Balears també és l'única llengua oficial i pròpia (el castellà també hi és oficial). Al Carxe (Múrcia), no té cap reconeixement oficial. Potser paga la pena d'utilitzar aquestes dades objectives en situacions en què l'interlocutor està disposat a tenir una conversa

o una discussió oberta i respectuosa; tanmateix, amb qui només pretén fer un atac o mostrar el seu menyspreu, convé que ens n'estalviem l'esforç.

Al País Valencià és llengua oficial, i l'única considerada com a pròpia per l'Estatut d'autonomia (el caràcter d'oficial és compartit amb el castellà)

C3 El català és una llengua minoritària?

No. Si apleguem totes les llengües que es parlen a Europa, el català se situaria en el grup de les més parlades. En referència al territori on és oficial és la novena llengua de la Unió Europea i la tretzena pel que fa al nombre absolut de parlants. Té, per tant, un nombre superior o similar de parlants al de llengües europees com el grec, l'hongarès, el txec, el suec, l'eslovac, el danès, el finès, el lituà, el letó, l'eslovè, l'estonià, el maltès, el búlgar, el noruec o l'islandès. Actualment, més que llengües minoritàries es fa servir el terme llengües minoritzades dins del context

d'un estat o d'una entitat administrativa, perquè no es tracta tant de si tenen poc o molts parlants, sinó de si tenen o no un estat que els done suport i les promoga. Amb aquesta distinció terminològica s'evita la incongruència i la discriminació que resulta de descriure el català com a "minoritari", amb milions de parlants, enfront d'altres llengües amb potencial humà similar o, més greu encara per comparació a idiomes com el maltès, que en té uns pocs centenars de milers, però que no seria considerat "minoritari" perquè té un estat al darrere.

C4 El català i el valencià són la mateixa llengua?

Sí, es tracta de dos noms diferents que es refereixen a la mateixa llengua. En altres llocs també se'n diu mallorquí, menorquí, eivissenc, tortosí, alguerès, fragatí, etc. El fet que una mateixa llengua siga coneguda amb noms diversos només reflecteix que no hi ha cap estat fort que la tinga com a pròpia i, per tant,

que la defense.

Amb tot, la diversitat de noms es dona també en altres llengües "normals": castellà i espanyol; flamenc, holandès i neerlandès; romanès i moldau; serbi, croat, bosnià, serbocroat, croatoserbi, etc.

C5 Quanta gent parla la nostra llengua?

Segons dades del 2004 es calcula que aproximadament vora 7,5 milions de ciutadans parlen el català, i més de 10 milions l'entenen. En l'àrea lingüística catalana viuen més de 12 milions d'habitants.

C6 Què fan i com funcionen les altres llengües comparables al català en parlants o situació política dins d'un estat plurilingüe?

Aquestes llengües tenen, en tots els països democràtics, sense excepció, un reconeixement plenament oficial en l'estat on es troben, de manera que tant internament com en la projecció del país, la llengua està plenament reconeguda. A més, dins la Unió Europea, totes les llengües comparables amb el català, sense excepció, són llengües plenament oficials en aquest estament.

El català, doncs, hi és l'única excepció. La resta de llengües comparables al català són plenament reconegudes en tots els usos de la vida quotidiana dels seus parlants: publicitat,

etiquetatge de productes, mitjans de comunicació, justícia, disponibilitat lingüística... Llevat dels casos de França i Espanya, en la resta de països de la Unió Europea amb més d'una llengua pròpia amb una quantitat significativa de parlants, es practica el plurilingüisme a nivell d'estat i el monolingüisme territorial segons la llengua pròpia (Bèlgica, Finlàndia, Dinamarca, etc.). Per exemplificar aquesta situació extravagant podem dir que només fora dels contextos dels països democràtics trobem llengües comparables en la mateixa situació que la nostra.

C7 El català està o ha estat discriminat?

El català ha estat i és una llengua fortament discriminada. Tant l'Estat francès com l'espanyol, ja d'ençà del segle XVIII, han dut a terme polítiques planificades de repressió i d'extermini cultural, actuant fins i tot amb mètodes dràstics de maltractaments físics i psíquics sobre les persones. Aquesta persecució ha estat particularment intensa al segle XX, amb la consegüent actual disminució de l'ús social de la llengua en l'àmbit públic i privat. Actualment, la legislació i les polítiques continuen més subtilment i sota un paraigua mediàtic d'aparent normalitat, discriminant i

menyspreant els catalanoparlants. Per posar un exemple: actualment hi ha més de 170 reglamentacions a l'Estat espanyol que discriminen el català, començant per la mateixa Constitució espanyola que només anomena el castellà pel seu nom i ho fa per declarar-la "llengua oficial de l'Estat" i l'única de què clarament es diu que es té el "deure de conèixer-la". El català i les altres llengües ni hi són anomenades pel seu nom, ni són declarades "llengües oficials de l'Estat" ni se'ls atribueix el deure de coneixement.

C - Dades sobre el català i arguments sobre la seua importància

Aquesta situació encara és més accentuada a l'Estat francès, on ni tan sols es reconeix en la Constitució l'existència d'altres llengües.

Posteriorment, mitjançant l'ús del poder mediàtic i governamental, el genocidi cultural ha passat a una segona fase de foment de la baixa autoestima de les persones catalanoparlants. Sovint s'ha aconseguit que les mateixes víctimes deixen de fer servir la llengua i passen a considerar-ne l'ús com una manca de modernitat o una mostra de mala educació, afavorint així la implantació de la llengua imposada.

Aquesta actitud s'intenta justificar sovint sota el pretext d'un procés normal i espontani de substitució lingüística, que pretén ocultar la manera real com s'ha arribat a aquesta situació i les autèntiques polítiques de discriminació i desprestigi de la llengua i la cultura pròpies del territori. S'ha arribat als extrems de tergiversar la transmissió de la història, tot amagant la imposició de les llengües dominants, i afirmant que el castellà i el francès són d'ús normal a les terres de parla catalana, purament per processos espontanis, o bé que el castellà ja es parlava ací des de fa molts segles.

És evident que això és fals, que les llengües no s'imposen 'espontàniament' en cap territori ni desapareixen per cap mena de 'lliure elecció' dels seus parlants. Quan això passa,

quan una llengua s'imposa en un territori que en tenia una altra, sempre hi ha raons polítiques, econòmiques i, sovint militars, al darrere.

S'ha arribat als extrems de tergiversar la transmissió de la història, tot amagant la imposició de les llengües dominants, i afirmant que el castellà i el francès són d'ús normal a les terres de parla catalana

C8 El castellà ha estat imposat al País Valencià?

Sí, i amb mètodes sovint especialment violents, incloent-hi el maltractament psíquic i físic de les persones, mètodes que han estat particularment incisius a les escoles, amb els infants, i també en el context familiar d'aquests. Aquesta imposició planificada ha estat especialment evident en determinats períodes, sobretot a la primeria i a mitjan segle XX. Actualment, els principals òrgans

de l'estat i –malauradament– també les administracions autonòmiques i moltes de les municipals, emparats per una legislació i un poder polític sempre favorables a la castellanització, encara continuen recolzant clarament el castellà en perjudici del valencià. Vegeu més informació en el punt anterior (C.7.).

D - Dubtes de quan i on ens podem dirigir en valencià, què podem fer per millorar-ne l'ús i com justificar la nostra identitat lingüística en determinades situacions

D1 Tant si em trobe al País Valencià, al Principat de Catalunya, a les Illes Balears, a l'Alguer, a la Catalunya del Nord, a Andorra o a la Franja de Ponent, em puc adreçar a tothom en català? Puc tenir més problemes en alguns d'aquests indrets per fer-me entendre?

Evidentment, sí que ens hi podem adreçar. No només ens hi podem adreçar sinó que ho hem de fer sempre que puguem, per respecte a la gent d'aquells territoris. Arreu dels territoris de parla catalana hi ha moltes persones que volen conservar la seua identitat i dignitat pel que fa a la cultura que els és pròpia. Potser no sempre hi coincidirem, però en cap cas hem d'afluixar i deixar

d'adreçar-nos en català. Puntualment, potser ens resultarà difícil de trobar algú que parle la nostra llengua, però cal ser perseverants, si més no perquè quan ens trobem la persona que és conscient d'aquesta identitat no li tombem tots els esforços que fa per mantenir viu el català en aquell indret. Fins i tot si el meu interlocutor no el parla però no em comunica que tinga cap problema per

D - Dubtes de quan i on ens podem dirigir en valencià, què podem fer per millorar-ne l'ús i com justificar la nostra identitat lingüística en determinades situacions

comprendre'm, puc seguir, i hauria de seguir sempre, en la meua llengua, tot i que la persona en qüestió continue parlant en castellà, francès o italià. Certament, si no ens entenen, podem recórrer a les propostes fetes a l'apartat A, tenint en compte que més enllà del País Valencià, el Principat de Catalunya, Andorra i les Illes Balears la protecció legal de la llengua és generalment menor.

A vegades ens pot sobtar el nivell de coneixement de la llengua perquè no es fa visible en el paisatge escrit d'aquell indret.

Així, per exemple, si anem a la Franja de Ponent, encara que la presència escrita del català sovint és escadussera, cal tenir present que és el territori de dins del domini lingüístic on el percentatge de parlants és més alt. Parlar-los en català serà una mostra clara de respecte a la identitat i una manera clara de fer valer la pròpia llengua sovint tractada amb menyspreu.

Al País Valencià cal tenir present que la forma més emprada per designar la nostra llengua és "valencià", i sovint és preferible usar aquest mot com a sinònim de "català".

A l'Alguer, normalment, llevat dels turistes i alguns nouvinguts, el català és àmpliament comprès (sobretot al nucli històric), tot i que no sempre s'hi parle.

A més, la predisposició i receptivitat per escoltar la nostra llengua és molt alta en

aquest racó de Sardenya.

En el cas de la Catalunya del Nord, tot i que tothom no té fluïdesa en parlar-lo, sí que tenen sovint un coneixement suficient per a comprendre'l. Algunes vegades, especialment amb nouvinguts del nord de França, ens pot passar que parlant-los en valencià ens contesten en castellà.

Recomanem no recórrer a aquesta llengua, deixant ben clar que el català, i no pas el castellà, és la llengua útil i plenament necessària per a comunicar-se amb els altres ciutadans de les terres de parla catalana. Si ens diuen que no ens entenen, podem recórrer a l'anglès o a unes altres llengües que no tinguen caràcter de llengua imposada al territori en què ens trobem.

D2 Què puc fer jo per millorar l'ús de la llengua?

Podem fer moltes coses, que, a banda de contribuir al benestar de la llengua, ens poden fer sentir més bé amb nosaltres mateixos:

- En primer lloc, i com a element més important, parlar i escriure en valencià en totes les oportunitats possibles; com a mínim, fins que no ens ho demanen explícitament (i amb educació) de fer servir una altra llengua. Penseu que si totes les persones valencianoparlants fem senzillament això, encara que canviem de llengua sempre que ens ho demanen, al carrer i a tot arreu se sentirà molt més parlar en valencià.
- Consumir productes i serveis en valencià (bancs, establiments retolats en valencià i que atenguen en valencià, telefonia, Internet, llibres, productes etiquetats en valencià, jocs, cinema, televisió, programes informàtics, cercadors d'internet, DVD...), i –sempre que siga possible– deixar clar que és per aquest motiu que hem triat l'establiment o el producte.
- Demanar en valencià els serveis que rebem i paguem. Si cal, també fer queixes o reclamacions quan ens sentim discriminats. Omplir els fulls de suggeriments que tinguem a l'abast per exigir més valencià, retornar la publicitat que no estiga en valencià, demanar la carta de restaurants i bars en valencià...

- Si dirigim una empresa o hi tenim capacitat de decisió, procurar que tot es faça en valencià. En aquest aspecte tots ocupem, en algun o altre aspecte de la nostra vida, càrrecs de responsabilitat que poden servir com a exemple a uns altres ciutadans (àmbit polític, empresarial, mestres, mares i pares...). En aquestes situacions, especialment, cal que el nostre model de comunicació siga responsable amb la fidelitat lingüística. Un model segur i que es mostra normal, còmode i sense complexos és el que s'encomana i es tendeix a imitar. Fer que el valencià siga útil i necessari és la clau per a la seua normalització efectiva.

D3 Sovint m'argumenten que al País Valencià es parlen dues llengües i que les dues són pròpies dels valencians. És això cert?

Des del punt de vista legal només el valencià té la consideració de llengua pròpia. Ara bé, cal dir també que al País Valencià hi ha comarques històricament castellanoparlants. En aquestes zones, el castellà és habitualment tinguda com a llengua pròpia pels seus habitants.

Tot i això, en la major part del territori, el valencià és l'única llengua pròpia i si ara també s'hi parla el castellà, és com a conseqüència de la imposició que ja hem esmentat abans. Aquesta pregunta també ens la podríem fer pel que fa a la resta dels territoris de parla catalana, i n'obtindríem respostes similars. És a dir, al País Valencià no és que hi haja dues llengües, n'hi ha moltes més. I totes són pròpies dels ciutadans del País Valencià.

Així, hi ha comunitats importants de parlants d'urdú, xinès, àrab, amazic (dita tradicionalment berber), quítxua, manding, castellà, català, etc., i aquestes dues darreres són les que tenen més parlants. I de totes aquestes llengües, només dues són oficials: el català i el castellà.

El català ho és en tant que llengua pròpia. El castellà, tot i no ser llengua pròpia del País Valencià, com tampoc no ho són el xinès,

l'àrab o el portuguès, per exemple, té un rang especial de llengua oficial justificat a l'Estatut del País Valencià per ser llengua oficial a l'Estat espanyol. L'oficialitat del castellà arreu de l'Estat espanyol és fruit de la imposició de segles recollida per la Constitució espanyola, però, a diferència del valencià, no es justifica la raó del tractament diferenciat respecte a les altres llengües pròpies de l'Estat espanyol, tot i reconèixer, en la mateixa Constitució, que el castellà és una llengua espanyola de la mateixa manera que les altres.

D4 Estic preocupat perquè cada dia sent menys valencià al carrer. Veig que l'ús del valencià va disminuint

Considerant el fraccionament a què està sotmès el nostre territori lingüístic i l'escàs interès per la llengua (quan no l'hostilitat manifesta) d'algunes de les autoritats que hi governen, és difícil disposar de dades fiables sobre el nivell real d'ús del català. I les percepcions subjectives sovint són enganyoses. A més, cal tenir en compte que l'aplicació generalitzada de la submissió lingüística (norma de convergència a la llengua imposada) contribueix molt a invisibilitzar la presència de la llengua.

Tot i que cal reconèixer que l'estat de salut i benestar del valencià no és ni de lluny l'òptim i que es troba en una situació fràgil, estem en un moment històric en què es donen algunes circumstàncies més favorables que en altres èpoques si realment hi ha la voluntat de treballar pel redreçament. Cal dir que l'evolució o la desaparició de les llengües no és, en contra del que sovint pretenen fer-nos creure, un procés natural.

És purament fruit d'un procés social i històric; i si no som nosaltres els qui fem la història, ens l'escriuran aquells que sí que estan disposats a esmerçar-hi molts esforços per fer desaparèixer la nostra llengua. I el seu millor aliat és precisament el nostre victimisme i l'esgotament en la perseverança en la

normalització de la nostra llengua. La pregunta no és, doncs, "com està el valencià?" sinó "què puc fer jo pel valencià?".

Si t'adreces a les persones amb educació i també amb desimboltura, sense cap hostilitat però també sense vergonya ni incomoditat, en la teua llengua, generalment obtindràs una resposta correcta

La nostra actitud particular de cada dia, el grau d'optimisme per encoratjar els altres i la nostra fidelitat lingüística en totes les ocasions possibles, ja són passes molt importants en aquest procés.

Recorda que si t'adreces a les persones amb educació i també amb desimboltura, sense cap hostilitat però també sense vergonya ni incomoditat, en la teua llengua, generalment obtindràs una resposta correcta, amb independència de quina siga la llengua inicial del teu interlocutor. La teua actitud inicial és un dels elements més importants que determinen quina serà la resposta de la persona a qui t'adreces. Si entres a comprar a una botiga o t'adreces a algú pel carrer, fes-ho amb decisió, amb veu clara i

D - Dubtes de quan i on ens podem dirigir en valencià, què podem fer per millorar-ne l'ús i com justificar la nostra identitat lingüística en determinades situacions

comprensible, i en valencià. Si veus que tenen alguna dificultat per entendre't, repeteix el que has dit més a poc a poc, o ajuda't amb gestos. En última instància, pregunta si no t'entenen, i si cal, explica més bé, o tradueix algunes de les paraules que has usat. Una vegada que t'has fet entendre i has aconseguit el que volies, pots acomiadar-te educadament i en valencià.

I pensa també que moltes de les persones amb qui et relaciones cada dia (amigues, companys, veïnes, col·legues...) estan capacitades per a entendre correctament el valencià. Si encara parles amb elles en castellà, pots fer l'esforç de facilitar un canvi de llengua. Possiblement et sorprendràs en molts casos i et trobaràs amb persones que dominen el valencià o que mostren una actitud favorable a aprendre'l. Pot ser que al principi et resulte una mica estrany, però en poc de temps trobaràs que és una situació perfectament assumible i que amb molta freqüència acaba generant una nova convergència, aquesta vegada cap al valencià, que té un gran potencial per a reduir l'impacte social de la submissió lingüística que practiquen tants valencianoparlants.

Moltes de les persones amb qui et relaciones cada dia (amigues, companys, veïnes, col·legues...) estan capacitades per a entendre correctament el valencià

D5 Em sent incòmode en moltes situacions i sembla que m'he de justificar perquè parle en valencià

Encara que l'entorn no sempre acompanye, ens hem de prendre el fet de parlar en valencià amb la màxima naturalitat i no caure en el parany de justificar-nos, perquè això legitimaria el dret de l'altre a qüestionar la nostra conducta. No cal, per tant, entrar en discursos ni argumentacions, quan algú ens diu coses com ara "Però tu sempre parles en valencià?".

Podem, senzillament, mostrar sorpresa i respondre que sí, sense més explicacions. També podem tornar-li la pregunta: "I tu sempre parles en castellà?". El valencià és la nostra llengua, de la mateixa manera com el francès és la d'un francès i l'alemany la d'un

alemany, i això no cal que ho justifiquem davant de ningú.

Hem de tenir ben present que nosaltres no creem cap conflicte per parlar en valencià al nostre país. En tot cas és la persona que no admet aquesta realitat la que pot generar el conflicte.

En realitat, és una qüestió d'assertivitat i ens convé recordar que tota persona té el dret de no donar explicacions pel fet de comportar-se en qualsevol àmbit com considera que ha de fer-ho (sempre que no estiga agredint ningú).

Hem de tenir ben present que nosaltres no creem cap conflicte per parlar en valencià al nostre país

D6 Quan vaig a l'estranger o bé em trobe un foraster a casa nostra i em demana quina és la meua llengua no sé com respondre. Sovint em tracten com si el castellà fos la meua llengua o com si en tinguérem dues, de llengües pròpies al País Valencià: el valencià i el castellà. A vegades es pensen que el valencià és un dialecte. Si, per exemple, en la conversa em fan preguntes sobre el castellà pensant-se que és la meua llengua, com he de respondre?

Tot seguit fem algunes recomanacions que en certes situacions poden ser útils:

- Si ens pregunten si el valencià és castellà (o espanyol), hem de dir que no.
- Si ens demanen si s'hi assembla, podem respondre que és una llengua romànica com el francès, l'italià, el portuguès, l'occità, el romanès o el castellà, i que totes són més o menys semblants entre elles. Si ens demanen com es diu en castellà algun mot o frase, els podem dir que no som nosaltres els més indicats, perquè no és la nostra llengua. Si insisteixen o bé no ho acaben de veure i tant d'interès tenen en el castellà, tot i conèixer-lo, podem recomanar que és millor que per a aquestes coses ho demanen a un parlant nadiu de castellà que els donarà una resposta més espontània i acurada.
- Si ens demanen quines llengües es parlen al País Valencià, els podem dir que la llengua nacional és el valencià però que arran dels

moviments migratoris s'hi parlen moltes llengües com l'àrab, l'amazic, el manding, l'alemany o el castellà. Els podem explicar que per la forta immigració, tant des de l'Estat espanyol com d'Amèrica, el castellà, d'aquest grup, és la que té més parlants al País Valencià.

- Si ens diuen que tenim dues llengües, els podem indicar que només en tenim una, el valencià, tot i que a l'escola aprenem normalment també el castellà i l'anglès, i que hi ha gent vinguda o amb família forastera que parla d'altres llengües (àrab, urdú, amazic, romanès...).
- Si ens volen acomiadar o saludar o dir algun mot en castellà (en una conversa en anglès, per exemple) per quedar bé amb nosaltres, els podem mostrar la nostra estranyesa, preguntar com és que ens ho diuen en castellà, o bé simplement imitar el costum i contestar-los la salutació en una altra llengua que no siga ni la nostra ni la seua.

E- On adreçar-nos per fer una reclamació oficial i informar-nos sobre què podem denunciar

En l'àmbit del País Valencià les reclamacions oficials relatives a l'administració pública poden fer-se a:

Oficina del Síndic de Greuges

c. Pasqual Blasco, 1 – 03001 Alacant

Fax 965 937 554

consultas_sindic@gva.es

D'altra banda, també podeu exposar les vostres queixes a:

ACCIÓ CULTURAL DEL PAÍS VALENCIÀ

Octubre Centre de Cultura Contemporània

C. Sant Ferran, 12 – 46001 València

Tel. 963 157 799

info@acpv.cat

PLATAFORMA PER LA LLENGUA

C. Na Teresa, 2

46700 Gandia (La Safor)

Tel. 695 195 908

paisvalencia@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat/paisvalencia

© Plataforma per la Llengua

Dipòsit Legal: B- 13650-2007

Disseny gràfic: Clic Traç, soci

PLATA
FORMA
PER LA
LLENGUA

Plataforma per la llengua

C. Na Teresa, 2

46700 Gandia (La Safor)

Tel. 695 195 908

paisvalencia@plataforma-llengua.cat

www.plataforma-llengua.cat/paisvalencia

Acció Cultural del País Valencià

Octubre Centre de Cultura Contemporània

C. Sant Ferran ,12

46001 València

Tel. 963 157 799

info@acpv.cat

Aquesta guia ha estat elaborada
amb la col·laboració de:

Societat Valenciana de Psicologia

Avgda. Blasco Ibañez ,21

46001 València

www.uv.es/anuari psicologia